

Kainuun edunajaminen

Mhall 05.05.2025 § 76

Kainuun edunajamisen ajankohtaiskatsauksen tarkoituksena on arvioida Kainuun aluekehityksen tilannekuvaa sekä käydä keskustelua ja linjata maakunnan edunajamista koskevia asioita.

Tämän asian käsittelyn aikana kokoukseen osallistuvat kutsuttuina asiantuntijoina europarlamentaarikko Merja Kyllönen, kansanedustaja Tuomas Kettunen, kansanedustaja Mikko Polvinen sekä Vihreiden varapuheenjohtaja Silja Keränen, Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen ja Kainuun hyvinvointialuejohtaja Sami Mäenpää.

1) Valtion aluehallinnon uudistus

Hallitusohjelmaan sisältyvässä valtion aluehallinnon uudistuksessa kootaan valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä uuteen valtakunnalliseen virastoon. Samalla muodostetaan uudet alueelliset elinvoimakeskukset.

Uudistamisessa tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta sekä sujuvoittaa prosesseja ja palvelua. Lisätietoja hankkeesta on verkko-osoitteessa: <https://vm.fi/aluehallintouudistus>

ja hankeikkunassa:
<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM114:00/2023>

Hallitusohjelman kirjaus uudistuksesta alkaa seuraavasti:

"Valtion aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus."

Kainuun maakuntahallitus on useissa kokouksissaan käynyt läpi uudistusta elinvoimakeskusten näkökulmasta. Uudistuksen yhteydessä perustetaan kuitenkin lisäksi valtakunnallinen virasto, jota hallitusohjelma linjaa näin:

"(Ensisijaisesti tämä tarkoittaa) lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Valvira, Aluehallintovirastot sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Uudessa virastossa ympäristöön liittyvät lupa- ja valvontatehtävät muodostavat yhden yhtenäisen kokonaisuuden.

Viraston pääasiallinen ohjausvastuu osoitetaan valtiovarainministeriölle. Virastolla on valtakunnallinen

toimivalta. Alueellinen läsnäolo ja toimintakyky turvataan hyvinvointi-alueiden yhteistoiminta-alueisiin perustuen. Virastolla voi kuitenkin olla tätä laajempi toimipisteverkosto. Uudistuksessa varmistetaan kielellisten oikeuksien toteutuminen. Erityistä huomiota kiinnitetään varautumisvastuiden aukottomaan toteutumiseen ja yhteistoiminnan toteutumiseen alueellisten viranomaisten kanssa."

Uudistus käynnistyi 2023 syksyllä lainsäädäntöhankkeella, jonka tavoitteena on valmistella hallitusohjelman linjausten mukaiset muutokset lainsäädäntöön.

Valmistelu tehdään poikkihallinnollisessa yhteistyössä, ja uudistuksessa ovat mukana kaikki asiaan kuuluvat ministeriöt, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto, ELY-keskus sekä ELY-keskusten, TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus KEHA-keskus sekä Ahvenanmaan valtionvirasto.

Uudistushankkeelle on asetettu seurantaryhmä. Itä- ja Pohjois-Suomen suuraluetta edustavat maakuntajohtajat Riikka Pirkkalainen ja Jussi Rämetsä.

Uudistuksen alueellista valmistelua ja valtakunnallisen viraston toimeenpanoa viedään jo eteenpäin. Hallituksen esitys on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä. Kainuun liitto on antanut kirjalliset asiantuntijalausunnat eduskunnan maa- ja metsätalous-, hallinto- sekä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnille, jossa maakuntajohtaja Riikka Pirkkalainen oli myös suullisesti kuultavana.

2) Huhtikuun kehysriihen yhteenveto Kainuun kannalta

Hallituksen neuvottelu julkisen talouden suunnitelmasta käytiin 22.-23.4.2025. Kootusti kehysriihen päätökset löytyvät valtioneuvoston sivuilta:

<https://valtioneuvosto.fi/tietoa/valtion-budjetti/neuvottelut>

3) Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kokoukset

Itä-Suomen neuvottelukunta on yhteistyöelin Itä-Suomen maakuntien ja Pohjois-Suomen neuvottelukunta Pohjois-Suomen maakuntien yhteisten asioiden käsittelyyn. Kainuu osallistuu molempien neuvottelukuntien työhön.

Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukunta on yhteistyöelin, jonka muodostavat Etelä-Savo, Kainuu, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Pohjois-Savo. Yhteistyö Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukunnan puitteissa painottuu seitsemän maakunnan yhteisiin edunajamis- ja kehittämisasioihin ja esimerkiksi EU-vaikuttamiseen.

Itä-Suomen, Pohjois-Suomen sekä Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kokoukset järjestetään 21.5. Helsingissä.

4) EU:n koheesiopolitiikan uudistaminen

Euroopan unionin komissio antoi 1.4.2025 esitykset koheesiopolitiikan uudistamiseksi tavoitteena ajantasaistaa investointiprioriteetit muuttuneen tilanteen mukaisiksi. Aiheesta löytyy lisätietoa ja linkkejä komission sivuille: <https://kainuunliitto.fi/komissio-uudistaa-koheesiopolitiikkaansa/>

5) Asiantuntijoiden ajankohtaisraportit

Käsitellään mahdolliset asiantuntijoiden raportit.

6) Muut mahdolliset asiat

Lisätietoja maakuntajohtaja Riikka Pirkkalaiselta, puh. 040 539 5090 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation ja käy asiakohtiin liittyvää evästyskeskustelua.

Maakuntahallituksen päätös

Asiakohtaa 1 esitteli Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen.

Asiakohtia 2-3 ja 6 esitteli maakuntajohtaja Riikka Pirkkalainen.

Asiakohtaa 4 esitteli aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Merkittiin, että kutsutuista vieraista kokoukseen osallistuivat Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen, kansanedustaja Mikko Polvinen ja Vihreiden varapuheenjohtaja Silja Keränen.

Pykälän käsittelyn jälkeen pidettiin tauko klo 11.02-11.07.